

development of children, crisis stages in the professional development and professional career of teachers themselves, as well as transformational processes in society). The study was conducted in two stages:

Keywords: *primary adaptation, secondary adaptation, professional adaptation, secondary education institutions, young specialists*

Стаття надійшла до редакції 20.10. 2020 р.

УДК 373.015.31:403
<https://doi.org/10.33989/2075-146x.2020.26.227597>

ВАЛЕНТИНА. МЕЛІШ

ORCID:0000-0003-0284-2941

ЮЛІЯ ШЕВЧЕНКО

ORCID: 0000-0003-0817-1253

АНАСТАСІЯ ВАРЕНИЧЕНКО

ORCID: 0000-0001-8920-6299

Мелітопольський державний педагогічний університет імені Богдана Хмельницького

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ТЕОРІЇ ТА ПРАКТИКИ НА ОСНОВІ ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК ПЕДАГОГІЧНА УМОВА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ

Здійснено пошук ефективних педагогічних умов підготовки майбутнього вчителя початкової школи до формування екологічної культури молодших школярів. Проаналізовано літературу з означеної проблеми, що дає можливість зробити висновок про те, що думки науковці позначені суперечливістю щодо того, які повинні бути створені умови для забезпечення найбільшої ефективності освітнього процесу. Загалом вони визначають педагогічні умови залежно від спрямованості їх дослідження, зокрема: екологічної підготовки майбутніх учителів; екологічної підготовки майбутніх учителів початкових класів; формування готовності вчителя до активізації освітнього процесу в початковій школі; розвитку екологічної культури (молодших школярів, майбутніх учителів); формування у молодших школярів дбайливого ставлення до природи, почуття відповідальності молодших школярів. У сутність поняття «педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя початкової школи до формування екологічної культури молодших школярів» вкладаємо таке значення: це цілеспрямовані та об'єктивні можливості освітнього процесу та чинники й обставини, що забезпечують відповідний процес у єдності традиційного й інноваційних підходів. Визначена така педагогічна умова: організація освітнього процесу засобами взаємозв'язку теоретичної й практичної підготовки на основі впровадження нових освітніх технологій.

Ключові слова: *педагогічна умова, проблемне навчання, еколого-орієнтовані проекти, діяльнісний підхід до екологічної освіти, підготовка майбутнього вчителя, молодші школярі, формування екологічної культури, природнича освітня галузь*

Постановка проблеми. Аналіз наукових джерел із проблем, дотичних до підготовки майбутнього вчителя початкової школи та до формування екологічної культури молодших школярів, показав, що науковці приділяють істотну увагу означеній проблемі та вбачають у ній об'єктивну даність. Учені прагнуть ширшого застосування психолого-педагогічних показників у теорії й практиці сучасної методичної науки в галузі екологічної освіти. Це зумовлює роботу над подальшим удосконаленням системи екологічної освіти та культури, присвяченої таким питанням: освіті в інтересах сталого розвитку, взаємодії людини і природи, моделям екологічної освіти; цілям, завданням, змісту, формам і методам екологічної освіти молодших школярів, модернізації сучасної початкової школи, розвитку екологічної культури, екологічній освіті майбутніх учителів, формуванню в них екологічної культури, екологічної компетентності, екоцентричного світогляду, екологічної відповідальності. Незважаючи на посилення уваги в педагогічній теорії і практиці до підготовки майбутніх педагогів у процесі екологічної освіти, ряд аспектів цієї проблеми залишається недостатньо вивченим, зокрема щодо визначення педагогічних умов, змісту, технологій, що забезпечують ефективність такої підготовки.

Як показують теоретичні дослідження й аналіз професійної підготовки майбутніх учителів, у закладах вищої освіти ще не створені оптимальні умови для розвитку особистості вчителя, здатного організовувати екологічну освіту, здійснювати еколого-педагогічну діяльність на творчому рівні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Залежно від спрямованості дослідження, науковці визначають наступні педагогічні умови зокрема: екологічної підготовки майбутніх учителів Ф. Гайнуллова, Н. Шафоростов, Т. Шаповалова; екологічної підготовки майбутніх учителів початкових класів Н. Алтинікова, Л. Давлетшина, М. Іскакова, М. Синєва; формування готовності вчителя до активізації освітнього процесу в початковій школі Т. Кропачев, М. Шустова, Р. Бут (Booth R.); розвитку екологічної культури (учнів, молодших школярів, майбутніх учителів) Ю. Бойчук, А. Гарифулліна, Л. Давлетшина, С. Коробков, Н. Пашевич, Н. Чикильдіна, Е. Ногтева, С. Робертсон (Robertson C.), С. Совгіра; формування у молодших школярів дбайливого ставлення до природи О. Біда, О. Грошовенко, В. Мелаш, почуття відповідальності молодших школярів М. Петрик.

Мета статті. Теоретичне обґрунтування педагогічної умови підготовки майбутнього вчителя початкової школи до формування екологічної культури молодших школярів.

Виклад основного матеріалу. Для того, щоб екологічна підготовка здобувачів вищої освіти була ефективною, необхідно виділити й розглянути найважливіші педагогічні умови освітнього процесу. У понятійний зміст категорії педагогічні умови підготовки майбутнього вчителя початкової школи до формування екологічної культури молодших школярів вкладаємо таке значення: це цілеспрямовані та об'єктивні можливості освітнього процесу та чинники й обставини, що забезпечують відповідний процес у єдності традиційного й інноваційних підходів.

На основі визначених науковцями педагогічних умов обґрунтована така педагогічна умова: *організація освітнього процесу засобами взаємозв'язку теоретичної й практичної підготовки на основі впровадження нових освітніх технологій* реалізовувалася на практично-прогностичному етапі дослідження.

Серед основних технологій реалізації умови обрано такі напрями: проблемного навчання, організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти на основі діяльнісного підходу, діяльності з формування екологічної культури молодших школярів, інформаційно-комунікаційні.

Технологія проблемного навчання передбачала введення майбутніх учителів у методику проблемного навчання як на лекціях, так і на практичних заняттях (Дубяга, Шевченко, 2010, с. 175). Під час практичних занять здобувачі вищої освіти вчилися будувати різні проблемні ситуації в словесних методах навчання, проблемному експерименті, в творчих завданнях, проблемних завданнях та іграх.

Зміст проблемних питань, що обговорювалися під час лекцій з «Методики навчання природничої освітньої галузі» відображено в таблиці 1.

Таблиця 1

**Зміст проблемних питань, що обговорювалися під час лекцій із
«Методики навчання природничої освітньої галузі»**

№	Тема лекції	Поставлена проблема	Питання, що обговорюються здобувачами вищої освіти під час дискусії
1.	Історія розвитку методики навчання природничої освітньої галузі	Виділити основні етапи розвитку методики природничої освітньої галузі	Виокремлення етапів. Причини виокремлення цих етапів. Основні зміни, що відбулися на кожному з етапів розвитку методики
2.	Аналіз програм та підручників із інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь)	Яким програмам та підручникам ви надаєте перевагу?	Виділити суттєві ознаки програм інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (природнича освітня галузь). Виділити суттєві ознаки кожного з чинних підручників з природничої освітньої галузі. Обґрунтувати свій вибір програми. Обґрунтувати свій вибір підручника
3.	Спостереження за природою як основний метод навчання природничої освітньої галузі	Довести спроможність цього твердження	Обґрунтувати історію виникнення методу спостереження в природознавстві. Чи передбачає освітній стандарт використання методу спостереження за природою при навчанні природничої освітньої галузі ?
4.	Міжпредметні зв'язки в процесі навчання природничої освітньої галузі	Яким міжпредметним зв'язкам ви надаєте перевагу?	Характеристика видів міжпредметних зв'язків. Приклади використання міжпредметних зв'язків. Обґрунтування необхідності встановлення міжпредметних зв'язків

5.	Типи і види уроків із природничої освітньої галузі	Вибрати тип і вид уроку для певної теми із природничої освітньої галузі	Обґрунтувати типологію уроків з природничої освітньої галузі Обґрунтувати свій вибір типу і виду уроку для певної теми галузі
6.	Активізація навчального процесу на метапредметній основі	Чи не заважає метапредметність засвоєнню молодшими школярами навчального матеріалу з природничої освітньої галузі?	Обґрунтувати концепцію метапредметної активізації. Обґрунтувати свій вибір методів для певної теми галузі.

На лекції відводилося декілька хвилин на дискусію з метою підготовки здобувачів вищої освіти до сприйняття змісту теми. Майбутнім педагогам надавалася можливість запропонувати свою думку, обґрунтувати свій вибір будь-якого методу або прийому навчання природничої освітньої галузі. Після дискусії викладач узагальнював висловлювання здобувачів вищої освіти і пропонував вирішення означеної проблеми із огляду на історію методики й сучасну науку.

Для ілюстрації наведемо приклад студентського проєкту «Дидактична гра в навчанні природничої освітньої галузі». Здобувачі вищої освіти висловили бажання брати участь у цьому проєкті, вибравши різні теми навчального курсу «Методика навчання природничої освітньої галузі»: «Природні зони», «Дихання і живлення рослин», «Травна система людини». Кінцевий продукт проєкту – методичні рекомендації у вигляді конспектів уроків з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (природничі освітні галузі) з використанням дидактичної гри.

Перший етап. На лекції обговорювалося питання про можливість використання гри на уроках «Я досліджую світ» (природничі освітні галузі). Здобувачі вищої освіти спочатку пропонували теми, які можуть вивчатися на основі дидактичної гри, потім об'єдналися в творчі групи. На цьому етапі відбиралася теоретична основа проєкту, визначалися його мета й завдання.

Другий етап (консультація). Здобувачі вищої освіти здійснювали пошук і збір інформації про дидактичні ігри, розподіляли ролі між собою, викладач рекомендував необхідну літературу. На цьому етапі визначалися завдання, розроблявся план роботи.

Таблиця 2

Тематика проєктів з «Методики навчання природничої освітньої галузі»

№	Назва проєкту	Мета проєктної діяльності	Продукт
1	Дидактична гра в навчанні природничої освітньої галузі	Розробити систему уроків з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (природничі освітні галузі) з використанням дидактичних ігор	Методичні рекомендації у вигляді конспектів уроків
2	Система навчання природничої освітньої галузі	З'ясувати ефективність використання різних методів оцінювання знань і умінь молодших школярів з природничої освітньої галузі	Доповіді для студентської конференції
3	Краєзнавство і навколишній світ	Оцінити вплив використання краєзнавчого матеріалу на формування у молодших школярів екологічної культури	Методичні рекомендації у вигляді конспектів уроків
5	З якого класу початкової школи необхідно вивчати природознавчий матеріал?	Довести або спростувати вимоги класичної методики природознавства: вивчення природознавчого матеріалу необхідно починати з 3–4 класу.	Усне повідомлення, організація дискусії
6	Нетрадиційний урок: благо чи шкода?	Розробити систему нетрадиційних уроків та оцінити їх ефективність під час педагогічної практики	Стаття в науковому збірнику

Третій етап. Проводилася оцінка кожного кроку, виявлялися причини невдач. Викладач виконував роль консультанта, але не пропонував правильну відповідь або дію.

Четвертий етап (проводиться на практичному занятті). Після вироблення методичних рекомендацій здобувачі вищої освіти пропонували свій проєкт усій групі у вигляді презентації: аргументація поставленої мети, наочна демонстрація проєкту, методика його використання. Після презентації проходило обговорення проєкту.

П'ятий етап. Презентація проєкту у формі методичних рекомендацій. Викладач оцінював виконану роботу, відзначав переваги й недоліки окремих проєктів.

Навчання здобувачів вищої освіти проєктної діяльності з екології переноситься і в початкову школу. Такі проєкти як «Ця тендітна планета», «Червонокнижні рослини і тварини», «Допоможи зимуючим птахам», «Комахи – трудівники саду».

Із метою реалізації технології організації самостійної роботи майбутніх педагогів на основі діяльнісного підходу в структурі самостійної роботи здобувачів вищої освіти окреслюємо: 1) аналіз пізнавальної або практичної задачі, проблемного питання, особливого часу на їх виконання; 2) пошук способів здійснення завдання за допомогою прояву розумової напруги для вибору найкращої дії і планування роботи; 3) виконання завдання на основі свідомості й

самостійності здобувачів вищої освіти у процесі вирішення поставлених завдань; 4) здійснення самоперевірки й перевірки самостійної діяльності майбутнього педагога.

На основі перелічених вимог розроблялася система організації та управління самостійною роботою здобувачів вищої освіти. Для вибору найбільш ефективного способу управління самостійною роботою, адекватної поведінки здобувачів вищої освіти тощо, ми розділили майбутніх фахівців на кілька груп за ступенем їх потреби в управлінні з боку викладача: 1 група – здобувачі вищої освіти, які не потребують присутності викладача, їм властива максимальна самостійність; 2 група – здобувачі вищої освіти, що вимагають чітких цільових настановлень, але мінімального контролю з боку викладача, їм властива висока ступінь самостійності; 3 група – здобувачі вищої освіти, які потребують періодичного контролю, що володіють нестійкою самостійністю; 4 група – здобувачі вищої освіти, які потребують регулярного контролю, їм притаманна мінімальна самостійність; 5 група – здобувачі вищої освіти, які потребують постійного жорсткого контролю з боку викладача, не хочуть або не можуть виявляти самостійність.

Однією з головних умов організації самостійної роботи з методики навчання природничої освітньої галузі на основі діяльнісного підходу є розробка завдань з урахуванням логіки й структури навчального матеріалу, професійної спрямованості завдань, характеру пізнавальної діяльності здобувача вищої освіти, поступового наростання складності завдань.

Інформаційні навчальні завдання спрямовані на формування: уявлень про властивості та структуру досліджуваних методичних процесів; знань принципів і закономірностей активізації освітнього процесу; уявлень про різні сторони майбутньої спеціальності. Наприклад, після вивчення класифікації методів і прийомів навчання здобувачам вищої освіти на лекції пропонуємо обрати будь-який метод і представити його у вигляді сукупності методичних прийомів з обґрунтуванням дидактичної задачі методу.

Інтелектуальні навчальні завдання передбачали виконання розумових операцій, що здійснюються здобувачами вищої освіти самостійно при вивченні методичних процесів. На основі порівняння, структурування, моделювання, прогнозування, класифікації, конкретизації, узагальнення здобувачі вищої освіти проєктують методичні процеси. Наприклад, під час практичного заняття викладач пропонує здобувачам вищої освіти будь-яку дискусійну педагогічну ситуацію, яку майбутнім педагогам необхідно вирішити на основі використання наукових психолого-педагогічних і методичних даних, наприклад: «Учні відмовляються досліджувати трав'янисті рослини прищільної ділянки, мотивуючи це відсутністю інтересу. Що повинен зробити вчитель?».

Практичні навчальні завдання спрямовувалися на формування в здобувачів вищої освіти професійних умінь: аналіз стандартів, програм і підручників з інтегрованого курсу «Я досліджую світ» (природничі освітні галузі) в аспекті активізації освітнього процесу, раціональна організація навчальної праці школярів тощо. Наприклад, майбутнім фахівцям пропонується скласти комплект обладнання для конкретної теми з природничої освітньої галузі.

Дослідницька діяльність як форма організації самостійної роботи здобувачів вищої освіти передбачала виконання наукових робіт за тематикою: «Результати забруднення навколишнього середовища», «Реакції міської екосистеми на забруднення», «Вплив шумового забруднення на здоров'я мешканців міста», «Екологічний стан водних ресурсів і їх охорона», «Екологічна культура як складник особистості сучасної людини», «Формування інтересу до пізнання природи в молодших школярів», «Значення екологічної освіти в розвитку особистості молодшого школяра».

Технологія діяльності з формування екологічної культури молодших школярів передбачала оволодіння технологією навчальної діяльності та технологією еколого-орієнтованої діяльності.

Одним із засобів активізації інформаційного пошуку виявилися форми організації спільної діяльності у вигляді «ланцюгової дискусії», коли для роботи здобувачам вищої освіти пропонувалися різні матеріали: монографії, педагогічна література; практичний матеріал у вигляді самозвітів здобувачів вищої освіти старших курсів про певні моменти педагогічної практики (Пустовіт, 2009, с. 40). Студенти готували окреме питання з різних матеріалів, результатом такої роботи було складання «банку» педагогічних прийомів і способів із різних аспектів управління еколого-педагогічною діяльністю.

При реалізації умови передбачалися два етапи: освоєння механізму екологічного навчання й виховання, оволодіння здобувачами вищої освіти орієнтовною основою діяльності при вирішенні завдань екологічного навчання та виховання й освоєння поля педагогічної діяльності та освоєння конкретних способів і прийомів, створення індивідуально-творчої технології вирішення завдань екологічного навчання й виховання в ході організації освітнього процесу.

На практичних заняттях використовували організаційну форму «урок в уроці». Здобувачі вищої освіти повинні були виконати певні види діяльності; розробити освітній текст, провести екологічну розминку, мікровикладання. На перших заняттях означені види діяльності організовувалися викладачем, а на наступних самими здобувачами вищої освіти. Для оцінки якості організації фрагмента заняття здобувачами вищої освіти використовувалася бальна система за спеціально розробленими критеріями для кожного виду діяльності. Відзначимо, що на цьому етапі використовувалися такі форми індивідуальної роботи зі здобувачами вищої освіти: індивідуально-творчі та диференційовані завдання залежно від ступеня підготовленості майбутнього фахівця, підбір завдань для ділових ігор, індивідуальні консультації, диференційований інструктаж до заняття тощо.

Індивідуальна робота передбачала створення власних мікротехнологій формування екологічної культури учнів в початковій школі. Аналіз і обговорення мікротехнологій відбувався в ході ділових ігор. Так використано ділову гру «Досвід екологічного виховання», в ході якої здобувачі вищої освіти, розбившись на групи, представляли і захищали свої мікротехнології екологічного виховання.

Використанню інформаційно-комунікаційних технологій передували спостереження за методикою роботи вчителів з мультимедійними презентаціями, що привело до переконання їх однотипного використання: показується слайд і читається текст. Презентації конструювалися так, що текст наводиться у виняткових випадках (у заголовках, назвах, уточненнях термінологічного порядку, цитатах учених). В ході лекції здобувачам вищої освіти демонструється слайд (фотографія, схема, відеозапис тощо), а викладач веде його обговорення в режимі використання наочності в

якості джерела інформації. Тексти виконують супровідну функцію і дійсно допомагають усвідомити, зрозуміти, що було побачено на слайді. При підготовці презентації ми намагалися використовувати оригінальні фотографії, відеозаписи, зокрема зроблені на уроках і в природі.

Нами розроблено рекомендації щодо створення презентації: 1. Назва Web_саУТа. 2. Ким може бути використаний сайт (обведіть усі правильні варіанти) а) учнями; б) учителем; в) іншими. 3. Основне призначення сайту (цілі створення)? 4. Ким розроблений сайт (ім'я розробника або назва організації)? 5. На які ресурси, що відповідають тематиці сайту, є посилання? 6. На які ресурси схожої тематики є посилання в матеріалах сайту? 7. Сайти яких організацій посилаються на даний сайт (використовуйте пошукові системи для пошуку посилань)? 8. Хто автор публікацій на сайті? 9. Чи передбачений на сайті механізм зворотного зв'язку з авторами публікацій? 10. Наскільки матеріал, представлений на сайті, сучасний? Чи не застарів він? 11. Опишіть, як ви можете використовувати цей сайт в екологічній освіті молодших школярів?

Створення електронного супроводу з формування готовності здобувачів вищої освіти до екологічної освіти дозволяє заповнити недолік еколого-орієнтованої інформації.

Висновки і пропозиції. Розроблена нами педагогічна умова забезпечує ефективну підготовку здобувачів вищої освіти до формування екологічної культури в учнів початкової школи. Технології реалізації якої включали наступні напрями: проблемного навчання, організації самостійної роботи студентів на основі діяльнісного підходу, діяльності з формування екологічної культури молодших школярів, інформаційно-комунікаційні. Перспективу подальших досліджень вбачаємо у сфері підготовки вчителя початкової освітньої ланки до формування й розвитку природничої компетентності молодших школярів у позакласній пізнавальній діяльності в умовах Нової української школи.

Список використаної літератури

- Бойчук, Ю. Д. (2008). *Еколого-валеологічна культура майбутнього вчителя: теоретико-методичні основи формування*: монографія. Суми: Університетська книга.
- Грошовенко, О. П. (2007). *Формування у молодших школярів дбайливого ставлення до природи у позаурочній виховній роботі*. (Автореф. дис. канд. наук). Київ.
- Дубяга, С. М., Шевченко, Ю. М. (2010). Лідерські якості майбутнього вчителя у контексті сучасної освіти. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*, 5, 175-181.
- Мелаш, В. Д., Варениченко, А. Б. (2019). Теоретичні засади формування природничої компетентності молодших школярів в реаліях Нової української школи. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогіка*, 2 (23), 69-74.
- Петрик, М. І. (2018). Вікові особливості молодших школярів як передумова бережливого ставлення до природи. В кн. *Початкова освіта: історія, проблеми, перспективи*: матеріали Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (с. 185-187). Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя.
- Пустовіт, Н. А. (2009). Формування екологічної свідомості і поведінки. *Біла книга національної освіти України* (с. 40-43). Київ: Акад. пед. наук України.
- Booth, R. (2009). The Teaching of Ecology in Schools. *Journal of Biological Education*, 13(4), 261-266.
- Robertson, C. (2002). The Future of Environmental and Ecological Education in Ontario. Toronto.
- Varetska, O., Nikulochkina O., Tonne O., Kuzminskyi A., Bida O., & Vdovenko V. (2019). Primary school teacher's social competence in the postgraduate education. *Revista Românească pentru Educatie Multidimensionala*, 11 (4), 309-327.

References

- Boichuk, Yu. D. (2008). *Ekoloho-valeolohichna kultura maibutnoho vchytelia: teoretyko-metodychni osnovy formuvannia [Ecological and valeological culture of the future teacher: theoretical and methodical bases of formation]*: monohrafiia. Sumy: Universytetska knyha [in Ukrainian].
- Booth, R. (2009). The Teaching of Ecology in Schools. *Journal of Biological Education*, 13(4), 261-266.
- Hroshovenko, O. P. (2007). *Formuvannia u molodshykh shkoliariv dbalyvoho stavlennia do pryrody u pozaurochnii vykhovnii roboti [Formation of caring attitude to nature in junior schoolchildren in extracurricular educational work]*. (Extended abstract of PhD diss.). Kyiv [in Ukrainian].
- Dubiaha, S. M., & Shevchenko, Yu. M. (2010). Liderski yakosti maibutnoho vchytelia u konteksti suchasnoi osvity [Leadership qualities of the future teacher in the context of modern education]. *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu. Serii: Pedahohika [Scientific Bulletin of Melitopol State Pedagogical University. Series: Pedagogy]*, 5, 175-181 [in Ukrainian].
- Melash, V. D., & Varenichenko, A. B. (2019). Teoretychni zasady formuvannia pryrodnychoi kompetentnosti molodshykh shkoliariv v realiiakh Novoi ukrainskoi shkoly [Theoretical bases of formation of natural competence of junior schoolchildren in the realities of the New Ukrainian school]. *Naukovyi visnyk Melitopolskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Bohdana Khmelnytskoho. Serii: Pedahohika [Scientific Bulletin of Melitopol State Pedagogical University named after Bohdan Khmelnytsky. Series: Pedagogy]*, 2 (23), 69-74 [in Ukrainian].
- Petryk, M. I. (2018). Vikovi osoblyvosti molodshykh shkoliariv yak peredumova berezhlyvoho stavlennia do pryrody [Age features of junior schoolchildren as a prerequisite for a careful attitude to nature]. In *Pochatkova osvita: istoriia, problemy, perspektyvy [Primary education: history, problems, prospects]*: materialy Vseukr. nauk.-prakt. internet-konf. (pp. 185-187). Nizhyn: NDU im. M. Hoholia [in Ukrainian].
- Pustovit, N. A. (2009). Formuvannia ekolohichnoi svidomosti i povedinky [Formation of ecological consciousness and behavior]. *Bila knyha natsionalnoi osvity Ukrainy [White Book of National Education of Ukraine]* (pp. 40-43). Kyiv: Akad. ped. nauk Ukrainy [in Ukrainian].
- Robertson, C. (2002). The Future of Environmental and Ecological Education in Ontario. Toronto.

Varetska, O., Nikulochkina O., Tonne O., Kuzminskyi A., Bida O., & Vdovenko V. (2019). Primary school teacher's social competence in the postgraduate education. *Revista Românească pentru Educație Multidimensională*, 11 (4), 309-327.

MELASH V., SHEVCHENKO Y., VARENYCHENKO A.

Melitopol State Pedagogical University named after Bohdan Khmelnytsky, Ukraine

INTERCONNECTION BETWEEN THEORY AND PRACTICE BASED ON THE INTRODUCTION OF NEW EDUCATIONAL TECHNOLOGIES AS A PEDAGOGICAL CONDITION OF PROFESSIONAL TRAINING FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHER

The analysis of training a future primary school teacher for the formation of environmental culture of primary school children revealed certain drawbacks: in the professional training of students of higher educational establishments, namely to theory and methods of ecological education studying is paid little attention; among the forms of organization of the educational process are dominated traditional ones (lectures and practical classes) of a reproductive nature; the potential of ecology as an integrated science has not been used; the resource of psychological and pedagogical subjects for environmental training of primary school teachers is not fully involved. All this creates a significant gap between the achievements of science and practice of environmental education in the direction of preparing future primary school teachers for the formation of environmental culture of primary school children. The article is devoted to the search for effective pedagogical conditions for training future primary school teachers for the formation of ecological culture of pupils.

The literature on this problem is analyzed, which allows us to conclude that the opinions of scientists are marked by a contradiction about what conditions should be created to ensure the greatest efficiency of the educational process. In general, they determine the pedagogical conditions depending on the direction of their research, in particular: environmental training of future teachers; environmental training of future primary school teachers; formation of the teacher's readiness to intensify the educational process in primary school; development of ecological culture (pupils, future teachers); formation of pupils' caring attitude to nature, a sense of responsibility of pupils. We attach the following meaning to the essence of the concept «pedagogical conditions of preparation of the future primary school teacher for formation of ecological culture of pupils»: it is purposeful and objective possibilities of educational process and the factors and circumstances providing the corresponding process in unity of traditional and innovative approaches. The following pedagogical condition is defined: the organization of the educational process by means of interrelation of theoretical and practical training on the basis of introduction of new educational technologies.

Key words: *pedagogical condition, problem learning, ecologically-oriented projects, activity approach to environmental education, training a future primary school teacher, primary school children, formation of environmental culture, natural education.*

Стаття надійшла до редакції 08.10.2020 р.

УДК 378.04:[796.012.62:616-082.8
<https://doi.org/10.33989/2075-146x.2020.26.227599>

СВІТЛАНА МИРОНЕНКО

ORCID:

ІННА ШАПАРЕНКО

ORCID:

Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ФІЗИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ» ПРИ ПІДГОТОВЦІ БАКАЛАВРІВ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ» У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

У статті розкрито теоретико-методичні основи викладання обов'язкової навчальної дисципліни «Фізична реабілітація» в процесі підготовки тренерів освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» на факультеті фізичного виховання Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка. Визначено мету, завдання вивчення дисципліни, перелік професійних компетентностей та результатів навчання, якими повинні володіти студенти під час вивчення курсу. Наведено та подано детальну характеристику складників навчально-методичного комплексу дисципліни.

Ключові слова: *навчально-методичний комплекс, тренер, фізична реабілітація, лікувальна фізична культура, фізичні вправи*

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. На сучасному етапі дисципліна «Фізична реабілітація» набуває все більшого значення для якісної всебічної підготовки майбутніх